

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

स्वाध्याय
(Assignments)

(सूचना : विविध विषयांचे स्वाध्याय प्रश्न पुढे दिलेले आहेत त्यानुसार
विद्यार्थ्यांनी आपण निवडलेल्या विषयांचे स्वाध्याय तयार करून
दिलेल्या सूचनेनुसार जमा करावेत.)

बी. कॉम. भाग — २

(सत्र — ४)

मार्च/एप्रिल २०२५

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
बी. कॉम. भाग — २ सत्र — ४ स्वाध्याय प्रश्न
मार्च/एप्रिल २०२५

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले अभिनंदन आणि स्वागत! बी. कॉम. भाग २ सत्र ४ साठी प्रत्येक विषयासाठी ४० लेखी परीक्षा + १० स्वाध्याय अशी परीक्षापद्धती लागू आहे. सत्र ४ साठीचे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यासकेंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालय शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर येथे स्वाध्याय स्विकारले जाणार नाहीत.

नियम :

1. सत्र ४ परीक्षेमध्ये प्रत्येक विषयाला लेखी परीक्षा ४० गुण व स्वाध्याय १० गुण अशी एकूण ५० गुणांची आहे.
2. निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे सत्र ४ साठी एकूण सहा स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहे. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद/A4 size paper वापरावा.
3. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, (परीक्षा सुरु होण्याच्या ०८ दिवस अगोदर Online प्राप्त होईल) नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
4. लिहून पुर्ण केलेले सर्व सहा पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर स्वतः पोच करावे किंवा पोस्टाद्वारे/कुरिअरद्वारे पाठवावेत. (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या https://sukapps.unishivaji.ac.in/online_portal/#SubMenu या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.)
5. विद्यार्थ्यांनी स्वाध्याय आपल्या अभ्यास केंद्रामध्ये जमा करणेच्या अंतिम तारखा परिपत्रकाद्वारे www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावरील Distance Education → Online Notice Board या लिंकवरती नंतर प्रसिध्द करण्यात येतील. यांची संबंधितांनी नोंद घ्यावी

6. एकदा स्वाध्याय जमा केल्यानंतर व त्यांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर तेच स्वाध्याय परत जमा करता येणार नाही व संबंधित सत्राचे स्वाध्याय जमा केले नाही तर ते पुन्हा जमा करता येत नाही. स्वाध्याय गुणांचे पुनर्मुल्यांकन व फेरतपासणी केली जाणार नाही.
7. जे विद्यार्थी स्वाध्याय दिलेल्या वेळेत जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत व ते सदरच्या १० गुणांना (Marks) मुक्तील. याबाबत दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.
8. विद्यार्थ्याने जर स्वाध्याय जमा केले असतील व तो त्या संबंधित विषयामध्ये अनुत्तीर्ण झाला असेल तर त्याला फ्रेश स्वाध्याय जमा करता येणार नाही. तो लेखी परीक्षेला पुन्हा बसू शकतो, स्वाध्यायाचे पूर्वीचेच गुण विचारात घेतले जातील.
9. बी.कॉम. भाग— २ चा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२३—२०२४ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० अन्वये सुधारित करण्यात आलेला आहे. त्यामुळे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करताना विद्यार्थ्यांनी आपल्या विषयाच्या सुधारित अभ्यासक्रमाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करावे. सदरचा अभ्यासक्रम <https://www.unishivaji.ac.in/bos/commercelist.asp> या विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

विशेष सूचना

- अ) दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्रांचे आयोजन केले जाते तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्कसत्र, परीक्षा, वेळापत्रक, हॉल तिकीट इ. बाबत माहिती घ्यावी तसेच वेळोवेळी संकेतस्थळाला भेट देवून अद्यावत माहिती जाणून घ्यावी.
- ब) आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयं अध्ययन साहित्य घेणे, सुधारित अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- क) आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यास केंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यास केंद्रावर स्वाध्याय जमा केलेस सदरचे स्वाध्याय गुण मिळणार नाहीत.

अभ्यासक्रमाचे नांव : बी. कॉम. भाग — २

सत्र : चार

विषय :

परीक्षा बैठक क्रमांक :

.....

दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ

1. अभ्यास केंद्राचे नांव : _____

2. विद्यार्थ्याचे पूर्ण नांव : _____

3. पूर्ण पत्ता : _____

_____ पिन कोड नं.: _____

4. परीक्षा बैठक क्रमांक : _____

5. पी.आर.एन. नंबर : _____

6. अभ्यासक्रमाचे नांव : _____ सत्र : _____

7. पेपरचे नांव : _____

8. पेपर क्रमांक : _____

9. सबजेक्ट कोड : _____

10. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : _____

11. विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी : _____

12. मिळालेले गुण : _____

परीक्षकांची सही : _____

B.Com. II: Corporate Accounting Paper - II

Semester - IV

10 Marks

1. Following balances have been extracted from the books of Sai Fort Co. Limited as on 31-3-2024.

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Freehold Land	1,70,000	Creditors	30,000
Goodwill	30,000	Depreciation Reserve on 1-4-2023	
		Building	15,000
Buildings (Cost)	1,75,000	Furniture	6,000
Furniture (Cost)	25,000	Suspense	6,000
Debtors	1,50,000	Equity Share Capital	3,66,500
Stock (on 31-3-2024)	60,000	9% Preference Shares of Rs.100 each	1,00,000
Cash at Bank	5,000	Securities Premium	10,000
Cash in hand	9,000	Bank Overdraft	52,500
Advance payment of income-tax	6,000	Term Loan	1,00,000
Investment in Shares	1,80,000	Surplus Account 1-4-2023	3,500

Following particulars may be taken into account:

- Provision for doubtful debts is to be made at 5% of debtors.
- Equity Share Capital comprised of Rs. 10 shares, fully paid
- Provision for taxation is to be made at 50%.
- Market value of investment was Rs. 1,90,000 on 31st March, 2024.
- The Managing Director is entitled to a remuneration of Rs. 5,500.
- Depreciation is to be charged on cost of building @ 2% and furniture at 10% p.a.
- Surplus after considering all above adjustments was Rs. 50,750 .

Prepare Balance Sheet of the company as on 31st March, 2024 as per Schedule- III, Part- I of The Companies Act, 2013.

Or

1. The following is the Balance sheet of Shivaji Co. Ltd. as on 31st March 2024

Balance sheet

As on 31st March, 2024

Liabilities	Amount	Assets	Amount
Share capital 15,000 shares of Rs.100 each	15,00,000	Land and Building	15,40,000
4,000 8% preference share	4,00,000	Plant and Machinery	17,60,000
General Reserve	7,00,000	Vehicles	4,50,000
Profit and Loss A/c	5,00,000	Debtors	6,80,000
10% Debenture	10, 00,000	Stock	4,70,000

Sundry creditors	8,00,000		
	49,00,000		49,00,000

The land and building and plant and machinery are to be depreciated by 10% and vehicles by 20% the stock was revalued at Rs.4,45,000 and debtors subject to provision for bad debts of Rs.80,000. The profits for the last five years were as-

2019-20	4,30,000
2020-21	4,70,000
2021-22	5,00,000
2022-23	6,00,000
2023-24	6,45,000

The taxation provision is to be made at 50% and a profit earning capacity of similar companies' show 10%. Find out Fair Value of the equity share.

B.Com. II: Fundamental of Entrepreneurship Paper - II

Semester - IV

10 Marks

1. Define Agro Entrepreneurship? Explain opportunities and challenges of Agro Entrepreneurship.

Or

1. Explain the Successful Entrepreneurs Hanmantrao Gaikwad (BVG) and Chitale Brothers (Chitale Dairy).

बी. कॉम. भाग — २ उद्योजकतेची मुलतत्त्वे पेपर २

सत्र — ४

10 Marks

१. कृषी उद्योजकता म्हणजे काय? कृषी उद्योजकतेसमोरील संधी व आव्हाने सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

१. यशस्वी उद्योजक — हणमंतराव गायकवाड (बीव्हीजी) व चितळे ब्रदर्स (चितळे डेअरी) सविस्तर स्पष्ट करा.

B.Com. II: Money and Financial System Paper - II

Semester - IV

10 Marks

1. Explain the Functions and Importance of Micro Finance Institutions.

Or

1. Explain the Administrative Structure and Functions of NABARD and SIDBI.

बी. कॉम. भाग — २ पैसा व वित्तीय व्यवस्था पेपर — २

सत्र — ४

10 Marks

१. सुक्ष्म वित्तीय संस्थांची कार्ये व महत्व सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

१. नाबार्ड आणि सीडबीची प्रशासकीय रचना व कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

B.Com. II: Macro-Economics Paper - II**Semester - IV****10 Marks**

1. Explain in phases of trade cycle.

Or

1. Explain the Advantage and Disadvantage of International Trade.
-

बी. कॉम. भाग — २ स्थूल अर्थशास्त्र पेपर — २**सत्र — ४****10 Marks**

१. व्यापार चक्राचे टप्पे सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

१. आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे फायदे व तोटे सविस्तर स्पष्ट करा .
-

B.Com. II: Business Communication Paper - III**Semester - IV****10 Marks**

1. E-Communication. Explain.

Or

1. Write the major themes reflected in 'I Am the People, the Mob' by Carl Sandburg.
-

B.Com. II: Business Statistics Paper - II**Semester - IV****10 Marks**

- 1) Construct mean and Range Charts form the following data.

Sample No.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mean	12	9	11	11	10	10	10	10	11	11
Range	5	8	5	3	5	8	6	5	6	5

(For $n=6$, $A_2 = 0.48$, $D_3 = 0$, $D_4 = 2.004$)

Or

- 1) Construct an index number of physical quantity using Laspeyre's, Paasche's and Fisher's formulae.

Commodity	2021		2024	
	Price	Value	Price	Value
A	8	80	10	110
B	10	90	12	108
C	16	256	20	340
